

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 209g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a textului „încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare” din articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală și a textului „nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)” din articolul 285 alin. (2) din același Cod, precum și a prevederilor articolului 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

(dreptul la repararea prejudiciului [2])

CHIȘINĂU
17 iulie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dorin Casapu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 23 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 iulie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare” din articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală și a textului „nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)” din articolul 285 alin. (2) din același Cod, precum și a prevederilor articolului 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, ridicată de dl avocat Vladimir Grosu, în interesele dlui Vadim Godonoagă, în dosarul nr. 2-582/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Andrei Ojoga de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 2 iunie 2020, cauza penală a dlui Vadim Godonoagă, acuzat de comiterea infracțiunilor prevăzute de articolul 332 alin. (1) (*falsul în acte publice*) și de articolul 324 alin. (4) (*corupere pasivă*) din Codul penal, i-a fost trimisă pentru examinare Judecătoriei Soroca, sediul Florești.

4. La 22 august 2022, în cadrul ședinței preliminare, avocatul dlui Vadim Godonoagă a solicitat încetarea procesului penal pentru că a intervenit prescripția răspunderii penale.

5. Printr-o sentință din 27 martie 2023, Judecătoria Soroca a încetat procesul penal de învinuire a dlui Vadim Godonoagă pentru că a intervenit prescripția răspunderii penale.

6. Sentința a fost contestată cu recurs de către procuror. Instanța de recurs a respins ca neîntemeiat recursul formulat de procuror și a menținut sentința fără modificări.

7. La 28 decembrie 2023, dl Vadim Godonoagă a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, având ca intervenient

accesoriu Procuratura Generală, pentru încasarea prejudiciilor morale și materiale, precum și a cheltuielilor de judecată.

8. La 23 august 2024, în procesul de examinare a cauzei civile, dl avocat Vladimir Grosu a ridicat, în interesele dlui Vadim Godonoagă, excepția de neconstituționalitate a textului „încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare” din articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală și a textului „nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)” din articolul 285 alin. (2) din același Cod, precum și a prevederilor articolului 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în partea omisiunii legislative de a reglementa posibilitatea repunerii în drepturi și a recuperării costurilor și pierderilor persoanelor în privința cărora cauzele penale au fost încetate pentru că s-a prescris termenul de tragere la răspundere penală.

9. Printr-o încheiere din 9 septembrie 2024, judecătorul cazului a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 23

Asigurarea drepturilor victimei în urma infracțiunilor, abuzurilor de serviciu și erorilor judiciare

„[...]”

(3) Persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori **încetarea urmăririi penale pe teme de reabilitare** are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.”

Articolul 275

Circumstanțele care exclud urmărirea penală

„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

- 1) nu există faptul infracțiunii;
- 2) fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune;
- 3) fapta nu întrunește elementele infracțiunii;
- 4) a intervenit termenul de prescripție sau amnistia;**
- 4¹) fapta constituie contravenție;
- 5) a intervenit decesul făptuitorului;
- 6) lipsește plângerea victimei în cazurile în care urmărirea penală începe, conform art.276, numai în baza plângerii acesteia sau plângerea prealabilă a fost retrasă;
- 7) în privința unei persoane există o hotărâre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeuri;
- 8) în privința unei persoane există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale sau de clasare a procesului penal pe aceleași acuzații;
- 9) există alte circumstanțe prevăzute de Codul penal care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.”

Articolul 285

Încetarea urmăririi penale

„(1) Încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finalizare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe teme de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia.

(2) Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de **nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct.4)–9)** din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art.53 din Codul penal sau dacă se constată că:

[...].”

12. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 53 Liberarea de răspundere penală

„Persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile:

- a) minorilor;
- b) tragerii la răspundere contravențională;
- c) renunțării de bună voie la săvârșirea infracțiunii;
- d) căinței active;
- e) schimbării situației;
- f) liberării condiționate;
- g) prescripției de tragere la răspundere penală.”

13. Prevederile relevante ale Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești sunt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

[...]

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau **încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare;**

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. Autorul sesizării afirmă că normele contestate nu-i acordă posibilitatea să solicite repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite

comise în procesele penale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești în condițiile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998. Potrivit articolului 6 lit. b) din Legea menționată, dreptul la repararea prejudiciului apare în cazul încetării urmăririi penale din motive de reabilitare, însă în cazul său procesul penal a fost încetat pentru că s-a împlinit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, care, potrivit articolului 285 alin. (2) din Codul de procedură penală, este un motiv de nereabilitare.

15. Totodată, autorul sesizării consideră că articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală restrânge situațiile prevăzute de articolul 53 alin. (2) din Constituție și le acordă posibilitatea de a solicita repunerea în drepturi în urma erorilor organelor de urmărire penală și ale instanțelor de judecată doar persoanelor achitate, scoase de sub urmărire penală sau în privința cărora urmărirea penală a fost încetată pe baza reabilitării. Legislatorul nu a prevăzut aceeași posibilitate pentru persoanele în privința cărora cauza penală a fost încetată din alte motive decât reabilitarea.

16. Autorul sesizării afirmă că termenul de „eroare” din articolul 53 alin. (2) din Constituție urmează a fi înțeles ca eroare în înfăptuirea justiției, care poate avea loc și se extinde asupra omisiunilor care afectează drepturile persoanei, în cadrul unei cauze penale, chiar dacă vinovăția persoanei a fost sau nu a fost demonstrată.

17. De asemenea, autorul sesizării susține că normele criticate încalcă prezumția de nevinovăție, pentru că le impune judecătorilor care judecă o cauză civilă pe baza Legii nr. 1545/1998 ideea preconcepută de vinovăție a persoanei în privința căreia cauza penală a încetat din alte motive decât de reabilitare și care resping, astfel, în mod automat, eventualele cereri de despăgubire.

18. Etichetarea persoanei cu calitatea de „nereabilitat” are caracterul unei pedepse, pentru că afectează în mod disproporționat dreptul la viața privată din perspectiva reputației persoanei. Acest fapt conduce la imposibilitatea recuperării pierderilor suportate, creând impedimente la angajare ș.a. Mai mult, legea nu prevede un termen privind reabilitarea acestor persoane, fapt care încalcă dreptul acuzatului de a-i fi uitată fapta.

19. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 20, 21, 22, 23, 26, 28, 53 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

20. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

21. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi ale Codului de procedură penală și ale Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, ține de competența Curții Constituționale.

22. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

23. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare” din articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală, textul „nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)” din articolul 285 alin. (2) din același Cod, precum și prevederile articolului 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Curtea notează că autorul sesizării s-a referit, de fapt, la omisiunea legislatorului de a include alte motive pentru exercitarea dreptului la repararea prejudiciului pe baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, în cazul persoanelor ale căror cauze penale au fost încetate pentru că s-a prescris termenul de tragere la răspundere penală.

24. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 37 din 25 aprilie 2024, § 18).

25. Curtea constată că prevederile articolului 285 alin. (2) din Codul de procedură penală și ale articolului 6 lit. b) din Legea nr. 1545 au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, dar din perspectiva altor critici de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 10 din 19 ianuarie 2017; DCC nr. 20 din 6 martie 2018; DCC nr. 108 din 25 septembrie 2018; DCC nr. 20 din 17 februarie 2020; DCC nr. 185 din 20 decembrie 2022; DCC nr. 68 din 13 iunie 2024; DCC nr. 86 din 25 iulie 2024). De principiu, această situație nu reprezintă un impediment pentru un nou control de constituționalitate, de vreme ce sunt prezentate și alte critici (a se vedea DCC nr. 85 din 25 iulie 2024, § 15).

26. Totodată, Curtea reține că textul „încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare” din articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

27. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă privind repararea prejudiciului cauzat persoanei, fiind invocate acțiunile ilicite comise în procesul penal. Astfel, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi avute în vedere de instanța judecată în cauza în care a fost ridicată excepția.

28. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

29. Autorul excepției consideră că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 22 (*neretroactivitatea legii penale*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 28 (*viața intimă, familială și privată*), 53 (*dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

30. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 1 alin. (3) din Constituție comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza celorlalte reglementări. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 104 din 29 august 2023, § 17). Cu referire la articolele 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine

stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 173 din 7 decembrie 2023, § 26).

31. Cu privire la incidența articolelor 20 și 26 din Constituție, corespondente ale articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, și a articolului 53 din Constituție, Curtea a notat în jurisprudența sa că reglementarea cazurilor și a condițiilor de reparare a prejudiciului pentru erorile săvârșite de către organele de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești ține de competența Parlamentului, care este împuternicit, prin dispozițiile articolului 53 alin. (2) din Constituție, să reglementeze prin lege mecanismul răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale (a se vedea DCC nr. 108 din 25 septembrie 2018, § 23; DCC nr. 20 din 17 februarie 2020, § 21; DCC nr. 86 din 25 iulie 2024, § 26).

32. Mai mult, Curtea a reținut în jurisprudența sa că textul „potrivit legii” de la articolul 53 din Constituție nu reclamă în mod expres ca răspunderea patrimonială a statului pentru erorile provocate de către organele de anchetă și instanțele judecătorești să fie reglementată doar de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, care nu reprezintă singurul mecanism care reglementează răspunderea patrimonială a autorităților statului în acest sens. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică poate fi exercitat, *inter alia*, și pe baza normelor generale privind răspunderea delictuală cuprinse în Capitolul XXXIII din Codul civil (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 185 din 20 decembrie 2022, §§ 27, 29 și 30).

33. În acest sens, Curtea reiterează că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie aplicată în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea DCC nr. 128 din 10 octombrie 2024, § 54).

34. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că articolul 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede dreptul la despăgubire în caz de eroare judiciară doar atunci când sunt îndeplinite anumite condiții, însă acest articol nu este conceput să acorde un drept de compensare atunci când condițiile prealabile nu sunt îndeplinite. Statul este liber să stabilească semnificația „erorilor judiciare” și cercul persoanelor eligibile pentru plata despăgubirilor (a se vedea *Nealon și Hallam v. Regatul Unit* [MC], 11 iunie 2024, § 172).

35. În acest context, Curtea reține că instituirea unor condiții și criterii de reparare a prejudiciului pentru erorile săvârșite de către organele de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești nu poate fi catalogată ca fiind o îngřádire a drepturilor garantate de articolele 20, 26 și 53 alin. (2) din Constituție.

36. Cu referire la articolul 21 din Constituție, autorul sesizării consideră că eventuala respingere de către instanțele de judecată a cererii de despăgubire pentru faptul că procesul penal a fost încetat din alte motive decât de reabilitare îi afectează prezumția de nevinovăție.

37. Curtea menționează că articolul 21 din Constituție, corespondentul articolului 6 § 2 din Convenție, garantează prezumția de nevinovăție. Curtea subliniază că acest principiu presupune că orice persoană acuzată de comiterea unui delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i

s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. Astfel, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că orice persoană este considerată nevinovată până la rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești de condamnare (a se vedea DCC nr. 50 din 19 aprilie 2022, § 28).

38. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a constatat că articolul 6 § 2 nu-i garantează unui fost acuzat dreptul la despăgubiri pentru arestarea preventivă legală sau dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată în cazul în care procedura este întreruptă sau are ca rezultat o achitare, iar simplul refuz de despăgubire nu încalcă, în sine, prezumția de nevinovăție (a se vedea *Lutz v. Germania*, 25 august 1987, § 59; *Panteleyenko v. Ucraina*, 29 iunie 2006, § 66; *Grabchuk v. Ucraina*, 21 septembrie 2006, § 41; *Gomes Costa v. Portugalia*, 25 februarie 2025, § 113). Este adevărat că exprimarea suspiciunilor cu privire la nevinovăția unui învinuit este de imaginat atâta timp cât încheierea procesului penal nu a dus la o decizie cu privire la fondul acuzației (a se vedea *Sekanina v. Austria*, 25 august 1993, § 30; *Grabchuk v. Ucraina*, 21 septembrie 2006, § 45). Totuși, important este ca limbajul instanțelor de judecată utilizat în procedurile ulterioare să nu reflecte sentimentul că persoana este vinovată de comiterea unei infracțiuni (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Lähteenmäki v. Estonia*, 21 iunie 2016, §§ 53-54; *Trufanov și alții v. Rusia*, 10 ianuarie 2017, §§ 19-20; *Allen v. Regatul Unit*, [MC], 12 iulie 2013, § 126; *Gomes Costa v. Portugalia*, 25 februarie 2025, §§ 110-111).

39. În acest caz, Curtea Constituțională este chemată să verifice, la modul abstract, dacă examinarea unei cereri de despăgubire formulate pe baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 face incidentă prezumția de nevinovăție a persoanelor în privința cărora procesele penale au încetat pe baza motivului de nereabilitare – expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. În acest sens, Curtea va verifica dacă în cazul aplicării acestei norme instanțele de judecată vor trebui să se pronunțe, în mod inevitabil, cu privire la vinovăția solicitanților de despăgubiri.

40. Cu titlu preliminar, Curtea reține că încetarea procesului penal pe motiv că a expirat termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere penală a fost condiționată de legislatorul de acordul inculpatului. În lipsa acestui acord, cauza se examinează în procedura obișnuită, cu respectarea tuturor garanțiilor unui proces echitabil. Mai mult, inculpatul are dreptul de a contesta cu recurs sentința de încetare a procesului penal (a se vedea articolele 332 alineatele (1), (4), (5), 350 alineatele (1), (2), 437 alin. (1) pct. (1³) din Codul de procedură penală).

41. Totodată, Curtea observă că în privința autorului excepției procesul penal a încetat la solicitarea apărării (a se vedea § 4, *supra*), la etapa ședinței preliminare pe motiv că a expirat termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere penală. De asemenea, autorul excepției și-a dat acordul cu privire la încetarea procesului penal pe baza motivului invocat. Curtea mai reține că la încetarea procesului penal la etapa ședinței preliminare pentru că a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, normele contestate nu obligă instanța penală să constate vinovăția persoanei de comiterea infracțiunii (a se vedea articolele 285 alin. (2), 332 alineatele (1), (3) și (5), 350 alineatele (1) și (2) din Codul de procedură penală). În aceste cazuri, normele contestate îi solicită instanței doar să raporteze momentul comiterii faptei de care este învinuit inculpatul la prevederile legale referitoare la termenul de prescripție.

42. Ulterior, la examinarea eventualelor cereri de despăgubire formulate pe baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, instanța civilă la fel urmează să verifice, între altele, dacă sunt îndeplinite condițiile de apariție a dreptului la despăgubiri reglementate în articolul 6 lit. b) (a se vedea articolele 6 și 10 din Lege).

43. Astfel, Curtea constată că nimic din normele analizate nu sugerează faptul că la examinarea cererilor de despăgubire instanțele de judecată trebuie să se pronunțe cu privire la vinovăția persoanei atunci când analizează întrunirea condițiilor prevăzute de articolul 6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998. Norma contestată îi solicită instanței de judecată să se limiteze la a constata dacă există sau nu există o ordonanță sau sentință de încetare din motive de reabilitare, fără a o obliga să se pronunțe cu privire la vinovăția reclamantului (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 9 din 26 martie 2024, §§ 46 – 49). Prin urmare, Curtea nu constată incidența articolului 21 din Constituție.

44. În privința criticilor referitoare la incidența articolului 22 din Constituție, Curtea reține că dispozițiile acestui articol garantează neretroactivitatea legii penale, în sensul larg al noțiunii „penal” (care include dreptul penal și dreptul contravențional), adică principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Astfel, exigențele articolului 22 din Constituție sunt incidente în cazul normelor de drept penal substanțial (a se vedea DCC nr. 70 din 6 iulie 2023, § 22; DCC nr. 87 din 25 iulie 2023, § 22). Curtea reține că prevederile contestate nu definesc infracțiunile sau pedepsele și nu se referă la o acuzație în materie penală, prin urmare, acest articol nu este incident în prezenta cauză.

45. Totodată, deși autorul sesizării pretinde o încălcare a dreptului la viața privată, garantat de articolul 28 din Constituție, și afirmă ipotetic că încetarea procesului penal pe motive de nereabilitare ar putea avea consecințe asupra vieții private și activității profesionale, *e.g.* impedimente la încadrarea în anumite activități în care se solicită criteriul reputației ireproșabile, în acest caz Curtea reține că, potrivit normelor contestate, instanțele nu constată vinovăția persoanei (a se vedea §§ 41-43, *supra*). Prin urmare, criticile autorului sesizării în această parte reprezintă o *actio popularis* (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 90 din 25 iulie 2024, §§ 18, 19).

46. Pentru că nu s-a demonstrat incidența unui drept fundamental prevăzut de Constituție, Curtea notează că nici articolele 1 alin. (3), 23 și 54 din Constituție nu se fac incidente.

47. Prin urmare, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare” din articolul 23 alin. (3) din Codul de procedură penală și a textului „nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)” din articolul 285 alin. (2) din același Cod, precum și a prevederilor articolului 6 lit. b) din

Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, ridicată de dl avocat Vladimir Grosu, în interesele dlui Vadim Godonoagă, în dosarul nr. 2-582/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 17 iulie 2025

DCC nr. 83

Dosarul nr. 209g/2024